

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de heer drs. A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ 's-GRAVENHAGE

Interprovinciaal Overleg

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
2 december 2019	[REDACTED]	[REDACTED]	27 maart 2020
onderwerp			
Reactie inzake concept wetsvoorstel nieuwe Archiefwet			

Geachte heer Slob,

In uw brief van 2 december 2019 met kenmerk [REDACTED] aan de voorzitter van het Interprovinciaal Overleg (IPO) de heer Bovens heeft U ons gevraagd om uiterlijk eind maart te reageren op het concept van de tekst van de nieuwe Archiefwet. Tegelijk met de consultatieronde is een uitvoeringstoets uitgevoerd. Het rapport 'Uitvoeringstoets gewijzigde archiefwet voor provincies en waterschappen' is hiervan het resultaat. In deze brief treft u zowel onze reactie op de concepttekst van de nieuwe Archiefwet aan als de uitkomsten van de Uitvoeringstoets.

Voor de inhoudelijke reactie op de voorlopige tekst van de Archiefwet hebben wij aan diverse overlegorganen binnen onze provincies gevraagd vanuit hun expertise te reageren. Een overzicht van de geraadpleegde overlegorganen vindt u in de inhoudelijke reactie. Op basis van hun uitgebreide en gedetailleerde inbreng hebben wij een algemene reactie opgesteld. Ook hebben wij antwoord gegeven op de algemene vragen die bij de consultatie zijn gesteld en vervolgens alle inhoudelijke detailopmerkingen samengevat per wetsartikel en deze als bijlage aan onze brief gevoegd.

Los van de consultatie in het kader van de nieuwe Archiefwet heeft op 4 maart jl. een gesprek plaatsgevonden tussen een delegatie van het IPO en de VNG en de minister van OCW over de Regionale Historische Centra. Bij dat gesprek lagen ook enkele nieuwe conceptartikelen voor de Archiefwet (voorlopige nummers 2.8, 2.9 en 2.10) op tafel over de overdracht van verantwoordelijkheden van de Minister in specifieke situaties. In het gesprek gaf de Minister aan dat er nog voldoende tijd is om over de terugtrekking van het Rijk uit de RHC's te praten aangezien de stip op de horizon hiervoor pas in 2024 ligt. Om die tijd volledig te kunnen benutten is door de toen aanwezige bestuurders voorgesteld om het traject van de nieuwe Archiefwet vooralsnog buiten de besprekingen van de veranderende RHC's te laten. De invoering van de nieuwe Archiefwet staat namelijk gepland voor uiterlijk 2021. Later zullen de aan de RHC's gewijde artikelen alsnog worden toegevoegd aan de tekst van de Archiefwet. Graag zouden wij van de Minister de bevestiging krijgen dat deze onderhandelingsruimte er tot 2024 ook daadwerkelijk is.

Inlichtingen bij
Email
Bijlagen

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

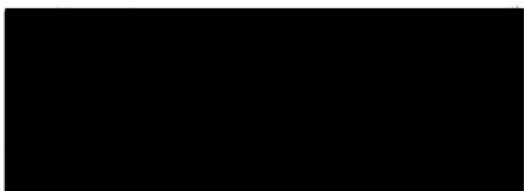
Ook ontvingen wij eind februari de tekst voor een aanvullend artikel over Samenwerkingsverbanden. Ook de tekst van dit conceptartikel was nog niet gereed en moet nog worden ingevoegd in het concept van de Archiefwet 2021. Om die reden hebben wij deze artikelen van meer organisatorische aard niet meegenomen in onze consultatie. Zoals wij in het gesprek met de Minister hebben aangegeven willen wij eerst gezamenlijk met alle overheden die deelnemen in de Regionale Historische Centra een visie formuleren op het eindbeeld van het totale archiefstelsel in relatie tot de Regionale Historische Centra en pas daarna het gesprek voeren over wat er voor nodig is om dat te bereiken en de rol van het Rijk daarbij. Wij wachten de uitnodiging voor dat gesprek af.

Bij deze brief treft u 3 bijlagen aan:

1. Onze algemene reactie op de nieuwe Archiefwet.
2. Onze inhoudelijke reactie op de concepttekst van de Archiefwet 2021.
3. Onze reactie op de Uitvoeringstoets.

Wij hopen hiermee aan uw vraag te hebben voldaan. Graag zien wij uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Interprovinciaal Overleg

mr. H.M. Meijdam
Algemeen directeur

Bijlage 1. Antwoorden IPO op algemene vragen bij internetconsultatie Archiefwet

Het IPO is content met het initiatief van de minister dat deze, ten behoeve van de aanpassing van de overbrengingstermijn in de Archiefwet, naar het geheel van de wet heeft gekeken en ervoor heeft gezorgd dat deze op meerdere onderdelen herzien wordt. Daarentegen zijn wij eveneens van mening dat veel onderdelen van de wet niet of te weinig zijn gewijzigd en hebben wij op een groot aantal van de voorgestelde aanpassingen nog kritiek of kanttekeningen. Ook doen wij op enkele onderdelen nog diverse concrete aanbevelingen.

Onze reactie is gebaseerd op de inhoudelijke reacties van de diverse, provinciale experts, zoals informatiebeheerders, recordmanagers, informatiearchitecten, provinciearchivarissen, privacy experts en interbestuurlijk toezichthouders. Hun reacties hebben wij gebruikt voor het beantwoorden van de in de consultatie voor de Archiefwet gestelde vragen. Als bijlage treft u alle inhoudelijke reacties aan; deze zijn geordend naar de artikelen van de nieuwe wet.

Algemene reactie

I. Modernisering en begrippen

Vraag: Met dit wetsvoorstel wordt een aantal centrale begrippen gemoderniseerd en bij de tijd gebracht, zoals met de nieuwe begrippen archiefdienst en depot (was archiefbewaarplaats en archiefruimte) en document (was archiefbescheiden). Wat vindt u hiervan? Zijn er nog andere begrippen waar u in dit verband aan denkt of die u mist?

Reactie IPO

De in de tekst van de Archiefwet gehanteerde begrippen sluiten niet aan bij de in Nederland aanvaarde internationale (ISO, IEC), Europese (EN) en nationale normen (NEN). Juist het toenemend gebruik van internationale en Europese standaardnormen voor archief en informatiemanagement, privacy en informatiebeveiliging noodzaken ons inziens ertoe ook in de Archiefwet en de daarvan afgeleide regelgeving als het Archiefbesluit en Archiefregeling te verwijzen naar deze standaarden. Wij pleiten er derhalve voor om deze verwijzingen op te nemen in de Archiefwet. Wanneer de wetgever besluit dit niet te doen leidt een aanpassing van begrippen in de Archiefwet tot onnodige verwarring en kan dan beter achterwege blijven.

Het nieuwe begrip archiefdienst leidt in relatie tot het huidige stelsel en de rol van de archivaris tot verwarring. Er lijkt in artikel 5.2 te staan dat het om een *aparte* organisatie gaat, terwijl bedoeld wordt dat er een voorziening moet komen die de bewaring van archieven van decentrale overheden garandeert. Dit kan naar onze mening in de vorm van een afzonderlijke organisatie of als een afdeling binnen een provinciale organisatie.

Het begrip depot wordt nu gebruikt in relatie tot de overbrenging van documenten, waardoor het alleen lijkt te slaan op 'over te brengen' of 'eenmaal overgebrachte' documenten en niet op documenten die op termijn vernietigbaar zijn. Ook voor vernietigbare documenten is en blijft een overheidsorgaan verantwoordelijk tot het moment van daadwerkelijke vernietiging en dient het te zorgen voor de veilige opslag en het beheer in een fysieke ruimte of digitale voorziening.

Het onderscheid tussen de 'archiefbewaarplaats', bestemd voor de permanente bewaring en de 'archiefruimte' waarin de na verloop van tijd te vernietigen bescheiden worden bewaard is niet meer helder. Ook onder de nieuwe wet zullen aan een depot bestemd voor permanente bewaring andere eisen worden gesteld dan aan het depot waar slechts tijdelijke opslag plaatsvindt. De bestaande eisen voor archiefbewaarplaatsen en archiefruimten worden streng getoetst en hebben ertoe geleid dat alle Nederlandse overheden veel in de bouw en inrichting hebben geïnvesteerd. Deze kwaliteitseisen verdienen het om ook aan de nieuwe term 'depot' gekoppeld te worden, ongeacht of het om wel of niet overgebrachte archiefbescheiden gaat. In Bijlage 2 gaan wij nog verder hierop in.

De introductie van het begrip 'documenten' ter vervanging van 'archiefbescheiden' is naar onze mening geen verbetering. In ieder geval is de uitleg van het begrip te beperkt en moet worden uitgebreid.

Wij missen nadere uitleg van de begrippen 'beheer', 'bewaring', 'archiefvormer' en hebben over andere begrippen detailvragen, die u in de bijlage aantreft.

II. Waarde van documenten en publieke belangen

In het wetsvoorstel zijn (onder 'waarde van documenten') de publieke belangen benoemd die richtinggevend zijn voor archiefbeheer door overheden: de uitvoering van publieke taken en de verantwoording, de rechtsvinding, onderzoek en het cultureel erfgoed. Kunt u zich hierin vinden?

Reactie IPO

Voor ons is evident dat een overheidsorgaan zich bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden die voortvloeien uit het bepaalde bij of krachtens alle wetten, zo ook de Archiefwet, rekening houdt met de waarde van documenten en de daarin opgenomen gegevens die daaruit voortvloeien of ontstaan:

- Voor de uitvoering van de publieke taken
- Voor het afleggen van verantwoording daarover;
- Voor eenieder bij het kennisnemen van en het uitoefenen van rechten en plichten;
- Voor onderzoek; en
- Als bestanddeel van het cultureel erfgoed.

III. Goede, geordende en toegankelijke staat en risicobenadering

Onder goede, geordende en toegankelijke staat is in dit wetsvoorstel toegevoegd, dat overheden hiertoe passende maatregelen nemen. Dit geldt ook bij vernietiging. Hiermee wordt een zgn. risicobenadering geïntroduceerd. Wat vindt u van deze benadering?

Reactie IPO

Wij onderschrijven het belang van de risicobenadering, maar willen ervoor waken dat deze benadering gaat prevaleren en overheden bij de waardering van documenten te veel naar de te lopen risico's kijken en te weinig naar andere belangen als dat van burgers (verantwoording afleggen) en dat van historisch en cultureel erfgoed. De inschatting van risico's kan in de loop van de tijd verschuiven en is afhankelijk van degene die ze inventariseert.

Onderwerpen als informatiebeveiliging en privacy vragen om een regelmatige vernieuwing van een risico gedreven impactanalyse. De vraag is hoe vaak per decennium dergelijke analyses ook voor de selectie van gegevens moeten worden gemaakt of slechts bij de actualisatie van selectielijsten.

IV. Overbrengingstermijn

Het wetsvoorstel bepaalt dat archieven na tien in plaats van na twintig jaar dienen te worden overgebracht naar een archiefdienst. Dit moet ertoe leiden dat met name (blijvend te bewaren) digitale documenten eerder duurzaam worden beheerd en openbaar worden voor het algemene publiek. Wat vindt u van deze maatregel?

Reactie IPO

Wij stemmen in met de invoering van de verkorte overbrengingstermijn, waardoor documenten eerder en openbaar worden voor het algemene publiek. Dat ze daarmee ook eerder duurzaam worden beheerd is naar ons idee niet de bedoeling van de wetgever. Ook in de fase van creatie en ontvangst van documenten moeten overheden zorgen voor duurzaam beheer op grond van de Archiefwet; niet pas na overbrenging.

Wij hebben nog wel diverse opmerkingen over de wijze waarop de wet de verantwoordelijkheid voor documenten voor en na overbrenging wil gaan regelen. Deze is voor de documenten van provincies, waterschappen en gemeenten als decentrale overheden niet duidelijk.

De wet beschrijft bijvoorbeeld expliciet hoe de verantwoordelijkheid na overbrenging voor het rijk is geregeld, maar bepaalt dat niet voor de decentrale overheden. Ook provincies, gemeenten en waterschappen blijven verantwoordelijk voor de documenten na het moment van overbrenging. Ten slotte is het ons niet duidelijk wat er exact verstaan wordt onder 'onthefing' en welke procedures overheidsorganen moeten doorlopen om deze te verkrijgen. Hier moet een duidelijke definitie en een verdere uitwerking voor komen, mede ten behoeve van het goed kunnen uitoefenen van het toezicht erop.

V. Openbaarheid en openbaarheidsbeperking

Na overbrenging naar het archief zijn documenten in principe openbaar, maar overheden kunnen hieraan tijdelijke beperkingen stellen. De beperkingsgronden in de Archiefwet zijn in dit wetsvoorstel meer uitgewerkt en geharmoniseerd met de gronden, zoals opgenomen in de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Wat vindt u van deze uitwerking en de aansluiting met de gronden in de Wob?

Reactie IPO

Betreft de openbaarheidsbeperking van documenten slechts de over te brengen en eenmaal overgebrachte documenten of ook de nog bij het overheidsorgaan in beheer zijnde documenten? Artikel 6, 1^e en 2^e lid gaan namelijk over de openbaarheidsbeperking bij overbrenging, maar vanaf lid 3 lijkt het niet meer te gaan over over te brengen documenten, maar over milieu-informatie in het algemeen.

VI. Inzagemogelijkheid

Wanneer documenten beperkt openbaar zijn, kunnen archiefdiensten op individuele basis inzage geven, afhankelijk van de aard van het verzoek en vaak onder voorwaarden. Als inzage in gehele dossiers en documenten niet mogelijk is, biedt dit wetsvoorstel een basis om informatie te verstrekken in andere vorm (bijvoorbeeld door delen van dossier en documenten af te schermen). Wat vindt u van dit gewijzigde inzageregime voor beperkt openbaar archief?

Reactie IPO

Wij ondersteunen de genomen stappen om de inzagemogelijkheden voor derden te verruimen. In dat kader hebben wij in onze inhoudelijke reactie een passage opgenomen over de afweging van de belangen van openbaarheid versus overbrenging.

Voor bezoekers van archiefbewaarplaatsen, die archieven raadplegen voor verschillende doeleinden zoals onderzoek, leidt verkorting van de overbrenging ertoe dat blijvend te bewaren overheidsinformatie eerder toegankelijk is onder het openbaarheidsregime van de Archiefwet.

Tegelijkertijd zal bij eerder overbrengen een grotere behoefte gaan ontstaan om de openbaarheid gedurende een bepaalde periode te beperken. Dit betekent dat niet alle informatie direct voor alle gebruikers toegankelijk zal zijn. Er staat zodoende spanning tussen het moment van overbrengen en de periode van vertrouwelijkheid. Als je eerder overbrengt dan moet je aan de kant van het depot meer regelen op het gebied het borgen van vertrouwelijkheid.

De vraag is of die inspanning beter aan de kant van de archiefdienst of aan de kant van het verantwoordelijk overheidsorgaan (eigen informatiehuishouding) kan plaatsvinden. Dit vraagt om een doordachte inrichting anders gaat dit veel werk vragen. Doel zou moeten zijn om zoveel mogelijk informatie vanuit een doordachte inrichting actief openbaar maken.

VII. Toezicht op overgebracht archief

Dit wetsvoorstel breidt het archiefwettelijk toezicht uit naar de overgebrachte archieven, waar het toezicht onder de Archiefwet 1995 was beperkt tot (het beheer van) de niet overgebrachte archieven. Wat vindt u van deze uitbreiding van het toezicht en de hiervoor gegeven argumenten (onder meer digitalisering en e depotontwikkeling)?

Reactie IPO

Wij spreken onze waardering uit voor het opnemen van nieuwe inzichten met name op het gebied van toezicht. Wij constateren ook dat de huidige voorstellen geen scherp onderscheid maken tussen de rol en vorm van toezicht die wordt vervuld door de interbestuurlijk toezichthouder op basis van de wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT) en de rol en vorm van het toezicht zoals deze nu wordt voorgesteld voor de Archiefwet.

In de Archiefwet wordt op dit moment alleen het horizontale archieftoezicht benoemd. Het verticale toezicht van Rijk op provincie en van provincie op gemeente, waterschap en gemeenschappelijke regeling ontbreekt. Hiermee blijft de samenhang en de interactie tussen het archieftoezicht van de archivaris en het interbestuurlijk toezicht (van rijk en van provincie) buiten beeld.

Wij pleiten ervoor dat het hele spectrum van toezicht (horizontaal en verticaal en voor alle bestuurslagen) in de toelichting op de Archiefwet wordt benoemd en uitleg komt over de invulling van horizontaal en verticaal toezicht en hoe deze zich binnen het toezichtstelsel tot elkaar verhouden. Logischerwijs dient er dus een verbinding gelegd te worden met de wet RGT, Provinciewet en Gemeentewet.

VIII. Archivarissen

De aanwijzing door overheden van een archivaris is volgens dit wetsvoorstel voortaan verplicht. Het wettelijk voorgeschreven diploma daarentegen vervalt. Wat vindt u van beide maatregelen?

Reactie IPO

Wij onderschrijven deze verplichte aanstelling. Onze interbestuurlijk toezichthouders zien dat bij de gemeenten zonder een benoemde archivaris veelal een ander (intern) onafhankelijk controlemechanisme voor informatie en archiefbeheer ontbreekt. Wij zetten ons al meerdere jaren in om gemeenten te overtuigen van het belang en de noodzaak van een professionele invulling en positionering van de archivarisfunctie.

Wij constateren regelmatig dat informatie en archiefbeheer niet voldoet aan de archiefwetgeving, waardoor betrouwbaarheid en volledigheid van overheidsinformatie niet kan worden gegarandeerd. Wij zijn dan ook blij dat het benoemen van een (gemeente)archivaris verplicht wordt gesteld. Daarnaast zijn wij ook van mening dat een verplichte archivaris geen garantie biedt voor een goed informatie en archiefbeheer. Niet alleen de functie maar ook de positionering (geborgd en dus vastgelegd in Archiefverordening) bepaalt de invloed van de archivaris in de organisatie. Wij pleiten ervoor dat de archivaris als horizontale toezichthouder goed wordt gepositioneerd bij de gemeenten en waterschappen.

Dit sluit ook aan bij ons standpunt over het schrappen van de diplomavereisten uit de Archiefwet. In de praktijk blijkt het van groter belang waar een horizontale toezichthouder is gepositioneerd, welke vaardigheden hij heeft en welke invloed hij kan uitoefenen dan welk diploma hij heeft behaald. Deskundigheid op het vlak van het huidige informatiebeheer als ook competenties op het vlak van toezicht en bestuurlijke sensitiviteit zijn misschien wel van groter belang dan het bezit van een diploma Archivistiek.

Wel zijn wij voorstander van deskundigheids en certificeringseisen voor de archivaris voor zowel diens beheertaken als de toezichttaken. Dit moeten opleidingen en vertegenwoordigers van professie en branche samen gaan regelen en daar al dan niet een vorm van certificering aan verbinden. De wet zelf stelt hieraan geen nadere eisen en dat is naar onze mening een gemiste kans. Juist de kaders voor deskundigheids en certificeringseisen en de wijze van certificering en behoud van kennis en vakmanschap zou door de wetgever in een uitvoeringsregeling geboden moeten worden.

Het niet stellen van een diploma of certificeringseis kan leiden tot een kennisdrain als het gaat om archivering. Dit wordt vergroot met de verplichting tot het aanstellen van een archivaris voor elke decentrale overheid. Het vak van archivaris wordt dan een ondergeschoven kindje en het zal afdoen aan de kwaliteit en toegankelijkheid van informatie binnen gemeenten en andere overheidsinstellingen. Ook zal het vervallen van de diploma eis de positie van de archivaris binnen de organisatie niet versterken. Iemand die te weinig kennis van zaken heeft kan zich niet midden in de organisatie opstellen om het informatieproces vanaf begin tot eind te begeleiden en een degelijke informatiehuishouding op poten te zetten.

VIII. Verantwoordelijkheden

Samenwerkingsverbanden

Het informatiebeheer bij samenwerkingsverbanden, waaronder gemeenschappelijke regelingen is naar onze ervaring vaak niet goed geregeld en voldoet daarmee niet aan de vereisten van de Archiefwet. Ook ontbreekt veelal het horizontaal archieftoezicht op dergelijke organen. De huidige artikelen 40 en 41 van de Archiefwet 1995 kunnen niet voorkomen dat een kluwen van verantwoordelijkheden is ontstaan. Wij onderschrijven het belang dat de wetgever hecht aan het beter regelen van de verantwoordelijkheden voor het informatie- en archiefbeheer en het horizontaal toezicht daarop in de Archiefwet.

Uitvoering overheidstaken door niet-overheden

Overheidsorganisaties werken veelal samen in een vorm van een gemeenschappelijke regeling, waarbij deze als overheidsorgaan valt onder de werking van de huidige Archiefwet. De grootste risico's zitten in toenemende mate bij de diverse vormen van samenwerking binnen of buiten de overheid die geen gemeenschappelijke regeling zijn maar wel overheidstaken uitvoeren. Voorbeelden hiervan zijn convenanten, stichtingen of andere soorten netwerkorganisaties, maar ook particuliere organisaties, waarbij niet duidelijk is hoe het informatiebeheer is geregeld en welke documenten waar terechtkomen.

Voorbeelden hiervan zijn de RIEC's, de Metropoolregio Amsterdam of investeringsfondsen, waarin overheden participeren, maar ook particuliere zorginstellingen, die de Jeugdzorg uitvoeren. Voor dit soort organisaties geldt dat op het moment dat een overheid deelneemt aan een dergelijk samenwerkingsverband of een overheidstaak laat uitvoeren er wel degelijk iets geregeld moet worden ten aanzien van informatiebeheer op basis van de Archiefwet.

In de nieuwe wet is in artikel 2.5 bepaald dat voor de documenten van personen of colleges die als 'privaatrechtelijk verantwoordelijke overheidsorganen' met enig openbaar gezag zijn bekleed, die persoon of dat college het verantwoordelijke overheidsorgaan zijn. Dit is een verbetering. Wel achten wij het noodzakelijk dat er uitleg komt over wat exact onder 'enig openbaar gezag' dient te worden verstaan.

Bijlage 2. Inhoudelijke reactie Nederlandse provincies op concepttekst nieuwe Archiefwet

Algemeen

Het IPO is benieuwd hoeveel overgangstermijn de wetgever in acht gaat nemen voor de inwerkingtreding van de diverse artikelen van de nieuwe wet. Zo krijgen overheden pas te maken met de vervroegde overbrenging van 10 jaar op het moment dat de wet al 10 jaar in werking is. Bij vaststelling van de wet in 2021 is dat dus in 2031. Voor de andere nieuwe bepalingen is dat niet duidelijk. Het IPO wijst erop dat, wanneer al direct bij de introductie van de wet aan alle nieuwe eisen zou moeten worden voldaan, veel overheidsorganen hier geen gevolg aan zullen kunnen geven en zodoende onvoldoende zullen scoren bij een toetsing door de horizontaal of interbestuurlijk toezichthouder.

Inhoudelijk commentaar, geordend per wetsartikel

Hoofdstuk 1, algemene bepalingen

Art. 1.1 Begripsbepalingen

Reactie IPO

Naar onze mening ontbreken er nog enkele begrippen en verdienen diverse begrippen verduidelijking.

Ontbrekende begrippen zijn '**Beheer**' en '**Bewaring**' en '**Archiefvormer**'

Er is niet gedefinieerd wat er met de begrippen *beheer* en *bewaring* wordt bedoeld. Het is aan te bevelen om aan te geven dat 'beheer' meer dan de in hoofdstuk 3 van de wet omschreven zaken behelst en dat 'bewaring' meer inhoudt dan alleen opslaan.

Het in de Toelichting gebruikte begrip **archiefvormer** verdient uitleg als begrip of moet als term vermeden worden; het komt namelijk in de concepttekst van de AW zelf niet voor. Het verschil tussen 'archiefvormer' en 'verantwoordelijk overheidsorgaan' is onduidelijk en verwarrend. Als het begrip wel geïntroduceerd wordt is het noodzakelijk de relatie tussen de rollen van verantwoordelijk overheidsorgaan, archivaris en archiefvormer te verduidelijken.

De volgende in de concepttekst van de Archiefwet gebruikte begrippen verdienen nadere uitleg c.q. verbetering.

1. Decentrale archiefdienst: decentrale archiefdienst als bedoeld in artikel 5.2, eerste lid

Reactie IPO

Er lijkt in artikel 5.2 te staan dat het hier om een *aparte* organisatie gaat, terwijl bedoeld wordt dat er een voorziening moet komen die de bewaring van archieven van decentrale overheden garandeert, ongeacht of dit in een afzonderlijke organisatie georganiseerd wordt of als bijvoorbeeld een afdeling als onderdeel van een gemeente, provincie of waterschap. Daarbij is het bijzonder dat bij decentrale overheden de term van 'archiefdienst' wordt gebruikt, maar deze op rijksniveau niet terugkomt. Er is daar sprake van het Nationaal Archief en niet van de Nationale Archiefdienst. Wij verzoeken u deze termen op elkaar af te stemmen.

2. Depot: fysieke ruimte of digitale voorziening, bestemd voor de opslag en het beheer van over te brengen of overgebrachte documenten

Reactie IPO

De definitie voorziet niet in een afdoende aanduiding van serverruimtes (fysiek en digitaal) en refereert aan termen die als "bewaring" kunnen worden aangeduid (een begrip dat niet is omschreven; zie boven). Als er geen onderscheid tussen overgebracht en niet overgebracht wordt gemaakt en dat, volgens de toelichting, in een Maatregel van Bestuur zal worden uitgewerkt, behoeft dat onderscheid nu ook niet in de definitie te worden opgenomen.

Aanvullende reactie IPO op 'depot'

Het begrip depot wordt nu gebruikt in combinatie met de overbrengingstermijn, waardoor het alleen lijkt te slaan op 'over te brengen' of 'eenmaal overgebrachte' documenten.

De formulering lijkt zodoende een opening te bieden aan verantwoordelijke overheidsorganen om over te brengen documenten naar een commerciële aanbieder van depotruimte te verplaatsen. Terwijl in de wet wordt bedoeld: 'overbrengen naar een archiefdienst', waar ook het beheer van die documenten, zoals een archiefdienst dat nu doet, onder wordt verstaan. Dit verdient aanpassing.

Het onderscheid tussen archiefbewaarplaats en archiefruimte wordt losgelaten, zo lijkt het, want de huidige begrippen 'archiefbewaarplaats en archiefruimte' worden allebei onder depot gevat. Voorheen is er een duidelijk onderscheid tussen deze twee begrippen gemaakt en er werden verschillende eisen aan gesteld. Wat is de motivatie geweest om dit onderscheid los te laten? Ter illustratie van deze vraag enkele bij ons opgekomen vragen:

- Wat betekent het als 'documenten' na tien jaar naar een depot worden overgebracht? Kan dit dan evengoed naar wat nu een archiefruimte of een archiefbewaarplaats is, terwijl deze nu twee wezenlijk verschillende sets van bewaringseisen met zich meebrengt.
- De wijziging van het begrip heeft ook gevolgen voor de toegankelijkheid van 'documenten', wat een wettelijke vereiste is. Want een archiefruimte kan niet dezelfde toegankelijkheid bieden als een archiefbewaarplaats, maar worden hier wel als hetzelfde beschouwd. (Zie ook bij 3.5)

- Welke normen gaan gelden voor de bouw en inrichting van depots? Of komen er geen van elkaar verschillende normen meer voor de brandveiligheid etc. van ruimte en bewaarplaats? Die waren toch niet voor niets strenger voor archiefbewaarplaatsen dan voor archiefruimtes. Of wordt alles gelijkgetrokken?
- Wat gebeurt er in de nabije toekomst bij de toetsing van die archiefruimtes die zijn gebouwd volgens oude normen?

3. Document: schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens

Reactie IPO

Dit is een te beperkte definitie, want er moet een duidelijk onderscheid zijn met datasets. Bovendien is 'schriftelijk stuk' eigenlijk overbodig, omdat dit immers een geheel van vastgelegde gegevens is. De term 'schriftelijk' is daarbij te beperkend, de term 'ander geheel' maakt het weer 'wide open'. Tenslotte verwijst de term onbedoeld ook naar andere niet bedoelde betekenissen.

Een toelichting voor het begrip als "geheel van vastgelegde gegevens passend bij de taak van de verantwoordelijke organisatie" of "geheel van vastgelegde gegevens dat valt binnen de verantwoordelijkheid van de organisatie" zou beter passen.

'Documenten' is dus niet volledig genoeg en moet alsnog worden aangepast met definities uit de vorige wet of er zou besloten moeten worden om het begrip 'document' te vervangen door het begrip 'informatieobject'.

Aanvullende reactie IPO op 'depot'

Neutraal beschouwd is een document: 'een verzameling gegevens (of objecten) die als één geheel wordt vastgelegd en/of gepresenteerd aan de gebruiker'. Voorbeelden van documenten zijn boeken, films of een in de computer vastgelegd elektronisch tekstdocument. Dit is dus een representatie van de informatie. Deze beperking geeft niet het inzicht dat ook registraties een rol spelen.

'Vastgelegde gegevens' vallen ook onder de definitie; dat houdt in dat voor de Archiefwet 'data' ook documenten zijn. Buiten het kader van de Archiefwet worden data zonder context niet eens als informatie beschouwd. Dan lijkt het een brug te ver om data nu als te beheren document (archiefbescheid) te gaan beheren. In de praktijk is dit hopelijk geen probleem, mits de organisatie altijd context bij de data vastlegt. Maar volgens de letterlijke definitie moeten we data zonder context ook conform de Archiefwet gaan beheren en dat is niet realistisch en onhaalbaar. In de toelichting op de wet zou hierop ingegaan worden, ook als het moet worden opgevat als impliciete opdracht om data altijd context mee te geven. Dit is nu niet duidelijk geregeld.

Door gebruik van een dergelijke algemene term, die in de dagelijkse praktijk een veel bredere betekenis heeft, zullen we de archiefbescheiden altijd gespecificeerd aan moeten duiden in nota's etc. Bijvoorbeeld aanduiden als "documenten in het kader van de archiefwet" of "archiefdocumenten". Het zou dan ook praktischer zijn als de archiefwet de term 'archiefdocumenten' zou hanteren, of nog liever 'archiefinformatie'.

Het is ook zeer de vraag wat er met deze aanpassing te behalen valt. Het argument dat 'archiefbescheiden' te archaïsch zou zijn is te begrijpen, maar de term 'documenten' is te nauw om als vervanging te gebruiken. Dit blijkt al uit de toelichting bij het begrip. Een document moet 'bestemd zijn te berusten'. Deze duiding zit al in het begrip 'bescheiden'.

In de Toelichting op de concepttekst staat in paragraaf 2.3 (blz. 20): 'en zelfs computerprogrammatuur'. Wat wordt verstaan onder computerprogrammatuur? En het hoeft niet te worden benadrukt, want het valt ook nu al onder de werking van de Archiefwet 1995.

Wel is interessant om we als Nederlandse overheden om moeten gaan met programmatuur die eigendom is van derden of in de Cloud is geplaatst? Hoe is de Archiefwet daarin uitvoerbaar en van toepassing?

4. Overheidsorgaan:

a. orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld;

b. ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed

Reactie IPO

Het is onduidelijk wat wordt bedoeld met 'enig openbaar gezag'. Dit moet duidelijker worden omschreven.

Waarom is dit begrip niet samengevoegd met het begrip 'verantwoordelijk overheidsorgaan' of vervallen?

5. Verantwoordelijk overheidsorgaan: verantwoordelijk overheidsorgaan als bedoeld in hoofdstuk 2

Reactie IPO

Er wordt nergens aangegeven wat die verantwoordelijkheid exact inhoudt. Wat zijn de regels als je verantwoordelijk bent? Dit is met name van belang bij overheidsorganen als gemeenschappelijke regelingen, waar het in de gemeenschappelijke regeling als archiefparagraaf en in de verordening en besluit informatiebeheer duidelijk geregeld moet zijn. Ook is onduidelijk hoe die verantwoordelijkheid zich verhoudt tot de in artikel 5.1 derde lid en 5.2 tweede lid genoemde verantwoordelijkheid (zie verderop bij hoofdstuk 5). Daarmee wordt de term "verantwoordelijk" schimmig, omdat er een gelaagdheid in zit.

Hoe heeft de dualisering van o.a. het gemeentebestuur nu concreet doorwerking in de nieuwe Archiefwet?

6. Vervreemding: eigendomsoverdracht van documenten

Reactie IPO

De term 'vervreemding' kent geen definitie in de Archiefwet van 1995; als juridisch begrip heeft het als zodanig ook geen definitie nodig in de nieuwe wet. De vraag is wel of het niet duidelijk moet zijn dat het hier gaat over de overdracht van de eigendom van documenten door de zorgdrager (verantwoordelijk overheidsorgaan) aan een andere zorgdrager of een natuurlijke of rechtspersoon.

De huidige definitie lijkt ook het in eigendom overdragen van documenten door particulieren aan archiefdiensten onder vervreemden te verstaan. Dit heet schenking.

7. Verwerking: verwerking als bedoeld in artikel 4, onderdeel 2, van de Algemene verordening gegevensbescherming.

Reactie IPO

De enige plek in de tekst van de Archiefwet waar 'verwerking' wordt gebruikt, is in de begripsbepalingen (1.1) en de afbakening met andere wetten (1.2). Wat zou hier nog nader aan gedefinieerd moeten worden? Daarbij staat het al in de Uitvoeringswet van de AVG duidelijk beschreven.

Artikel 1.2 Afbakening met andere wetten

1. De Wet hergebruik van overheidsinformatie en de Wet openbaarheid van bestuur zijn niet van toepassing op overgebrachte documenten, tenzij bij deze wet anders is bepaald.
2. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming kunnen worden verwerkt, indien de verwerking verband houdt met:
 - a. de vervanging van documenten, bedoeld in artikel 3.2;
 - b. de overbrenging van documenten;
 - c. het beheer van overgebrachte documenten, met uitzondering van het verlenen van toegang tot documenten, bedoeld in de artikelen 7.1 en 7.2, en het verstrekken of openbaar maken van informatie in andere vorm, bedoeld in artikel 7.3; of
 - d. het opnemen van documenten door een archiefdienst, bedoeld in artikel 8.4.

Reactie IPO

Artikel 1.2 lid 2:

- Moet vernietiging hier ook niet opgenomen worden als verwerking?

Artikel 1.2 algemeen

Het koppelen van de AW met de AVG leidt tot de volgende vragen:

- Brengt de koppeling met de AVG ook nog een extra toezichtrol voor de archivaris met zich mee?
- De relatie tussen de selectielijst en de bewaarsystematiek in de AVG is niet duidelijk. De relatie tussen 'openbaarheid by design' en de mogelijkheid om af te wijken van het documentenstelsel (na overbrenging) vereist nadere uitwerking.
- Is het archiveringsbelang van persoonsgegevens altijd 1:1 gelijk te stellen aan het archiveringsbelang van de stukken waar ze in voorkomen? Als er in de selectielijst een bewaartermijn voor een bepaald stuk wordt gegeven, betekent dat dan dat alle persoonsgegevens in die stukken per definitie overeenkomstig dezelfde bewaartermijn moeten worden bewaard?
- Als het aan overheidsorganisaties zelf is om per categorie in de selectielijst een onderscheid te maken tussen het stuk enerzijds en de persoonsgegevens die er in voorkomen anderzijds, dan zien we graag dat hiertoe verdere richtlijnen worden uitgewerkt.

- Ook in de toelichting (blz. 34) bij 4.4 blijft onduidelijk hoe de specifieke eisen van de AVG zich verhouden tot de vernietiging, zoals bedoeld in de Archiefwet en tot de bewaartermijnen uit de diverse selectielijsten. Schep duidelijkheid over hoe hier mee om te gaan in de praktijk.

Artikel 1.3 Waarde van documenten

Een overheidsorgaan houdt bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden die voortvloeien uit het bepaalde bij of krachtens deze wet rekening met de waarde van documenten en de daarin opgenomen gegevens:

- a. voor de uitvoering van de publieke taken van het betreffende overheidsorgaan of de publieke taken van andere overheidsorganen, alsook voor het afleggen van verantwoording daarover;
- b. voor eenieder bij het kennisnemen van en het uitoefenen van rechten en plichten;
- c. voor onderzoek; en
- d. als bestanddeel van het cultureel erfgoed.

In de toelichting op artikel 1.3 staat nog het volgende:

- Bovendien geeft dit archiefvormers een handvat bij de waardering en selectie van documenten, afgezien van andere belangen en regelgeving op onder meer het terrein van openbaarheid, open data, privacy en informatiebeveiliging.

Reactie IPO

Het in de Toelichting gebruikte begrip **archiefvormer** verdient uitleg als begrip (art. 1.1.) of moet als term vermeden worden; het komt namelijk in de concepttekst van de AW niet voor. Het verschil tussen archiefvormer en 'verantwoordelijk overheidsorgaan' is onduidelijk en verwarrend.

Hoofdstuk 2. Verantwoordelijke overheidsorganen

Artikel 2.2 Verantwoordelijke overheidsorganen van een provincie, gemeente of waterschap

1. Verantwoordelijk overheidsorgaan voor de documenten van een provincie zijn gedeputeerde staten, overeenkomstig een door provinciale staten vast te stellen verordening.
2. Verantwoordelijk overheidsorgaan voor de documenten van een gemeente is het college van burgemeester en wethouders, overeenkomstig een door de gemeenteraad vast te stellen verordening die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld.
3. Verantwoordelijk overheidsorgaan voor de documenten van een waterschap is het dagelijks bestuur, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen verordening die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld.

Reactie IPO

Er is nu niets opgenomen over de duale rapportage, terwijl die wel in artikel 9.3, tweede lid wordt opgevoerd. Dat kan impliceren dat de archivaris buiten de normale verantwoording om rapporteert, anders dan het nu geregeld is. Als een archivaris zou moeten rapporteren aan het verantwoordelijke overheidsorgaan, moet de formulering daarop aansluiten. Zie verder 9.3.

Artikel 2.3 Verantwoordelijke overheidsorganen bij gemeenschappelijke regelingen

1. Verantwoordelijk overheidsorgaan voor de documenten van een krachtens gemeenschappelijke regeling ingesteld openbaar lichaam is het dagelijks bestuur, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen verordening die wordt medegedeeld aan gedeputeerde staten van de provincie waar het openbaar lichaam is gevestigd.
2. Verantwoordelijk overheidsorgaan voor de documenten van een krachtens gemeenschappelijke regeling ingestelde bedrijfsvoeringsorganisatie is het bestuur.
3. Voor de documenten van een krachtens gemeenschappelijke regeling ingesteld gemeenschappelijk orgaan zijn de verantwoordelijke overheidsorganen van de deelnemers gezamenlijk verantwoordelijk.

Toelichting

Hoe het was	Hoe het wordt
De Archiefwet 1995 ging uit van de toen geldende Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR), die inmiddels is aangepast.	De tekst van de wet is geactualiseerd conform de geldende WGR en beschrijft achtereenvolgens de verantwoordelijkheid van het openbaar lichaam, de bedrijfsvoeringsorganisatie en het gemeenschappelijk orgaan.

Reactie IPO

Alle zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) worden tot de verantwoordelijke overheidsorganen gerekend, ongeacht of zij een eigen rechtspersoonlijkheid bezitten. In de Archiefwet 1995 waren alleen ZBO's met een eigen rechtspersoonlijkheid zorgdrager en vielen de overigen onder een minister als zorgdrager. De wijziging is een verbetering omdat de verantwoordelijkheid nu op een lager niveau wordt belegd.

Juist hier vereist de Archiefwet een aanpassing in het belang van gemeenten en andere overheden die deelnemer of partij zijn. De archiefverantwoordelijkheid moet dwingender opgelegd worden wanneer er geen afdoende voorziening is. Uniformeer deze verantwoordelijkheid, evenals het toezicht daarop en regel de aansluiting bij de van toepassing zijnde selectielijst bij wet.

Op die manier is onder meer te voorkomen dat er een aparte lijst van regelingen opgesteld en vastgesteld moet worden voor die regelingen waarvoor de gemeentelijke of provinciale selectielijst zou moeten gelden en waarvan al snel blijkt dat bepaalde regelingen niet meer bestaan, zijn gewijzigd qua naam of vorm etc.

Is in de voorbereiding van de Archiefwet de relatie onderzocht met het gevolg geven aan de Kamerbrief van BZK "Versterken legitimiteit gemeenschappelijke regelingen" (Kamerstukken II, 2017-18, 34 775 B, nr. 17)?

Artikel 2.3, derde lid. Hoe ziet de wetgever dat de 'gezamenlijke verantwoordelijkheid' bij een gemeenschappelijke regeling praktisch wordt ingevuld?

Artikel 2.7 Verantwoordelijkheid na overbrenging

- Onze Minister is het verantwoordelijke overheidsorgaan voor de documenten die naar het Nationaal Archief zijn overgebracht.
- Voor de over te brengen documenten van een krachtens gemeenschappelijke regeling ingesteld openbaar lichaam, gemeenschappelijk orgaan of ingestelde bedrijfsvoeringsorganisatie wordt in de gemeenschappelijke regeling een verantwoordelijk overheidsorgaan aangewezen, met dien verstande dat:
 - a. het verantwoordelijk overheidsorgaan eveneens verantwoordelijk is voor de documenten van ten minste één van de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling; en
 - b. enkel Onze Minister of een verantwoordelijk overheidsorgaan als bedoeld in artikel 2.2 als verantwoordelijk overheidsorgaan kan worden aangewezen.

Reactie IPO

Waar wordt de verantwoordelijkheid na overbrenging geregeld voor de documenten van de provincies, waterschappen en gemeenten? Of ligt die verantwoordelijkheid volledig bij de archiefdienst of de archivaris?

De wet beschrijft hier expliciet hoe de verantwoordelijkheid na overbrenging voor het rijk is geregeld, maar bepaalt dat niet voor de decentrale overheden. Ook provincies, gemeenten en waterschappen blijven verantwoordelijk voor de documenten na het moment van overbrenging. Dat zou expliciet in een artikel opgenomen moeten worden en gekoppeld aan de inhoud van artikel 5.2 (decentrale archiefdiensten). Ook zou in de wet moeten worden opgenomen dat die verantwoordelijkheid na overbrenging **niet** zou kunnen worden overgedragen.

Toelichting op artikel 2.7

Hoe het was	Hoe het wordt
De Archiefwet 1995 sprak van een door de deelnemers van gemeenschappelijke regelingen te treffen voorziening voor de archiefbescheiden.	Het nieuwe artikel regelt eenduidiger het aanwijzen van een verantwoordelijk overheidsorgaan voor de over te brengen documenten.

Toelichting

De tekst biedt met name verduidelijking; materieel is er geen verandering.

Reactie IPO

Er verandert materieel absoluut wel het nodige; als de gemeenschappelijke regeling documenten overbrengt naar 'het verantwoordelijk overheidsorgaan dat eveneens verantwoordelijk is voor de documenten van ten minste één van de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling' verandert er materieel zeker het nodige. Zo zal de GR documenten moeten overbrengen en niet zelf in beheer kunnen houden.

Hoofdstuk 3. Beheer

Reactie IPO

In dit hoofdstuk ontbreken de in hoofdstuk 4 vermelde onderwerpen over selectie, vernietiging en overbrenging, hoewel die activiteiten daar onlosmakelijk mee zijn verbonden. De huidige opvatting van beheer is zo wel erg beperkt en niet in lijn met "verwerken" uit de Uitvoeringswet AVG. Zie ook eerder onze opmerkingen bij artikel 1.1. 'Begripsbepalingen'.

Art. 3.1 Goede, geordende en toegankelijke staat

- Overheidsorganen treffen passende maatregelen om hun documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren.
- Indien documenten ten onrechte berusten onder een ander overheidsorgaan dan dat waaronder zij behoren te berusten, zorgen de verantwoordelijke overheidsorganen ervoor dat de documenten bij het juiste overheidsorgaan terechtkomen.

Toelichting

- De uitbreiding met passende maatregelen vindt met name grond in de digitalisering en de toename van het aantal systemen, toepassingen, platforms en apparaten die worden gebruikt om informatie te creëren, te delen en op te slaan.
- Passende maatregelen betekent dat het verantwoordelijk overheidsorgaan informatie zodanig beheert dat dit recht doet aan de waarde en het belang van de documenten (zie ook 1.3); daartoe maakt het tevoren een onderbouwde inschatting van wat een verlies of ontoegankelijk raken van deze documenten in dat verband zou betekenen (risicobenadering).

- Voorbeelden van passende maatregelen zijn bewaarstrategieën voor de inhoud van documentmanagementsystemen (DMS), maar mogelijk ook voor bijvoorbeeld websites en e-mailboxen die zich hierbuiten bevinden. In voorkomende gevallen kan het nemen van passende maatregelen ook betekenen dat bepaalde informatiestromen *niet* onder beheer worden gebracht (bijvoorbeeld omdat de relevante informatie overeenkomstig interne afspraken wordt afgevangen en in een DMS wordt ondergebracht). Het is van belang dat deze benadering als zodanig door het overheidsorgaan onder woorden wordt gebracht en vastgelegd, zodat er verantwoording over kan worden afgelegd.
- Passende maatregelen betreffen tevens vernietiging, zie ook hierna.
- Een bruikbaar instrument bij passende maatregelen kan een informatiebeheerplan zijn.

Reactie IPO

De term "passende" is niet noodzakelijkerwijs aan het afwegen van belangen en risico's verbonden. Het is beter om een term te kiezen die een dergelijke benadering meer direct veronderstelt, zoals 'afgewogen' maatregelen.

In de toelichting staat niets over hoe lang of hoe duurzaam maatregelen moeten zijn en daarmee, hoe compliant in het kader van overbrenging naar een e-depot en voor conversie naar een nieuw systeem. Het verwijst niet naar standaarden voor de goede, geordende en toegankelijke staat en er wordt niet over interoperabiliteit, conversie of duurzaamheid gesproken. Manko van de wet blijft dat er geen uniforme werkwijze c.q. een model wordt voorgeschreven waardoor het voor veel overheidsorganisaties onduidelijk is en blijft hoe zij aan de Archiefwet kunnen voldoen en compliant zijn. Zeker voor kleinere overheidsorganisaties is dit moeilijk te realiseren als er geen standaarden zijn.

De formulering 'passende maatregelen' kan ook heel anders geïnterpreteerd worden, namelijk: het verantwoordelijk overheidsorgaan neemt (alle) passende maatregelen om te organiseren dat het vereiste kwaliteitsniveau wordt gehaald. Bijvoorbeeld de in de selectielijst voorgeschreven termijnen. Moeten we dan met minimale en maximale termijnen werken? Is een passende maatregel de maatregel die ervoor zorgt dat de termijn 100% nageleefd wordt? Of biedt 'passende maatregel' de vrijheid om het alleen 100% te doen waar de verantwoordelijke dat echt nodig vindt? Hoe wordt dit toetsbaar?

Daarbij hebben provincies grote zorgen over de technische uitvoerbaarheid om datasets en bijbehorende software duurzaam beschikbaar te houden. Standaarden voor geo-bestanden (ISO 19115 en ISO10119) zijn niet of nauwelijks in verband te brengen met standaarden voor archivering. Dit is een onderwerp om in het uitvoeringsbesluit aandacht te geven. De kosten die moeten worden gemaakt om bijvoorbeeld geo-data overeenkomstig de Archiefwet te beheren zijn zo hoog dat de sancties op niet-naleving hier tegen wegvallen. De sancties op het niet naleven van de archiefwetgeving zouden zwaarder moeten zijn om naleving af te dwingen.

Artikel 3.2 Vervanging

1. Een verantwoordelijk overheidsorgaan kan documenten vervangen door reproducties, teneinde de vervangen documenten te vernietigen.
2. De reproducties worden na de vervanging als de originele documenten aangemerkt.

Reactie IPO

De vervanging van archiefdocumenten is te beschouwen als een bijzondere vorm van vernietiging. De nu gekozen formulering is niet duidelijk door de termen "teneinde" (eerste lid) en "originele documenten" (tweede lid). Vooral die laatste geeft verwarring, omdat daarmee ook het oorspronkelijke archiefdocument wordt aangeduid en er wel sprake is van een fysieke overgang.

In de laatste alinea van de toelichting op dit artikel staat dat conversie als vervanging moet worden beschouwd. Dit is in tegenspraak met het huidige artikel 26a van de Archiefregeling, waarin wordt opgemerkt onder het kopje 'Reikwijdte: Onder vervanging wordt in dit hoofdstuk niet begrepen conversie, migratie of emulatie'. Het scharen van conversie onder 'vervanging' zal in de praktijk ook niet werkbaar zijn.

Artikel 3.3 Vervreemding

1. Een verantwoordelijk overheidsorgaan kan documenten slechts vervreemden na machtiging van Onze Minister.
2. Een machtiging is niet vereist indien de vervreemding noodzakelijk is ter uitvoering van een in enige wet neergelegd voorschrift.

Reactie IPO

Is het vervreemden van die documenten waarvoor decentrale overheden verantwoordelijk zijn door de minister niet een erg tijdrovende en lastig te beoordelen zaak? Is dit op een andere wijze te organiseren? Nu bestaat het risico dat verantwoordelijke overheidsorganen de vervreemding van bepaalde documenten onder de bepaling van het 2^e lid van artikel 3.3 proberen te schuiven. In artikel 8.1 is bepaald dat de vervreemding van die documenten waar de minister na overbrenging conform artikel 2.7 voor verantwoordelijk is uitsluitend bij hem berust. Onduidelijk is hoe de vervreemding van documenten na overbrenging, waar de minister niet verantwoordelijk voor is, maar bijvoorbeeld gedeputeerde staten, geregeld moet worden?

Artikel 3.4 Tijdelijke invordering

1. Eenieder die documenten onder zich heeft is verplicht deze binnen vier weken, nadat hij van het verantwoordelijke overheidsorgaan een daartoe strekkende kennisgeving heeft ontvangen, aan hem af te staan, zodat het verantwoordelijke overheidsorgaan van die documenten een reproductie kan maken.
2. Het verantwoordelijke overheidsorgaan geeft de documenten binnen vier weken na ontvangst terug aan degene die ze heeft afgestaan, ongeacht de eventuele andere rechten die het verantwoordelijke overheidsorgaan op die documenten kan doen gelden.

Reactie IPO

In artikel 3.4 eerste lid ontbreekt de reden waarom het verantwoordelijk overheidsorgaan documenten zou kunnen of mogen opeisen.

Artikel 3.5 Grondslag nadere regels

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over:

- a. het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en bewaren van documenten;
- b. de bouw, verbouwing, inrichting en verandering van inrichting van depots;
- c. de vervanging van documenten; en
- d. de vervreemding van documenten.

Reactie IPO

Er wordt in de concepttekst 7 keer gesproken over 'nadere regels' en de uitwerking in een algemene maatregel van bestuur (art 3.5; art 4.1 lid 4; art 4.2 lid 2 en lid 3; art 4.3 lid 2; art 4.5 lid 3 en lid 4). Het is van groot belang dat deze uitwerking in concrete maatregelen op korte termijn beschikbaar komt en zodanig toepasbaar en uitvoerbaar is dat een eenduidige en efficiënte inrichting van de informatiehuishouding van de overheid mogelijk wordt.

In de huidige Archiefregeling is bepaald dat Gedeputeerde Staten ontheffing mogen verlenen van de voorschriften voor archiefruimten en archiefbewaarplaatsen (artikel 57). Hoe wijzigt dit in de nieuwe wet?

Het toetsen van deze regels zal ook leiden tot toename van de toezichtslast door de archiefwettelijk en interbestuurlijk toezichthouder.

artikel 3.5 sub a

Het opstellen en implementeren van nadere regels voor het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en bewaren zal veel inspanning vergen als dit voor elke applicatie gedaan moet worden. Het is bijzonder belangrijk dit laatste goed af te bakenen.

Artikel 3.5 sub b.

Is het stellen van nadere regels haalbaar in de praktijk als de definitie van depots in voornoemde kaders ruimer mag worden?

Toelichting artikel 3.5

- Dit artikel blijft in de kern ongewijzigd, maar met de term depots wordt nadrukkelijk ook de digitale bewaarplaats (e-depot) hierbij betrokken.
- De huidige ministeriële regeling onder het Archiefbesluit, de Archiefregeling, bevat vooral nadere eisen aan de goede staat van papieren archieven en de fysieke ruimte waarin deze zijn ondergebracht. De regeling zal moeten worden uitgebreid met (globale) normen voor e-depots.

Reactie IPO

In de toelichting wordt steeds gesproken over **e-depot**, terwijl de wet deze term in het geheel niet meer hanteert (*depot: fysieke ruimte of digitale voorziening, bestemd voor de opslag en het beheer van over te brengen of overgebrachte documenten*).

Zie verder onze opmerkingen over depot in artikel 1.1. Begripsbepalingen.

Hoofdstuk 4. Selectie, vernietiging en overbrenging

Artikel 4.1 Selectielijsten

1. Een verantwoordelijk overheidsorgaan draagt zorg voor het ontwerpen van een of meer selectielijsten voor de documenten waarvoor het verantwoordelijk is en voor de toepassing van selectielijsten die voor deze documenten zijn vastgesteld.
2. Een selectielijst bevat ten minste:
 - a. een beschrijving van de categorieën documenten waarop de lijst betrekking heeft;
 - b. een opgave van de categorieën documenten die blijvend worden bewaard en de categorieën documenten die tijdelijk worden bewaard gedurende een in de selectielijst op te nemen bewaartermijn; en
 - c. een opsomming van de criteria aan de hand waarvan het verantwoordelijk overheidsorgaan die op grond van de selectielijst tijdelijk worden bewaard, van vernietiging kan uitzonderen.
3. Een selectielijst wordt vastgesteld door Onze Minister in overeenstemming met het verantwoordelijke overheidsorgaan.
4. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de inhoud en het ontwerpen van selectielijsten.

Toelichting

Hoe het was	Hoe het wordt
Zorgdragers hebben de verplichting tot het ontwerpen van selectielijsten, waarin tenminste opgenomen welke archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking komen.	Het verantwoordelijk overheidsorgaan zorgt voor het ontwerpen van een of meer selectielijsten, alsook voor de toepassing ervan. Een selectielijst bevat tenminste een opgave van de categorieën documenten die blijvend hetzij tijdelijk worden bewaard. Voor het tijdig vernietigen van de documenten waarvan de bewaartermijnen zijn verstreken worden passende maatregelen genomen.

Toelichting

- De nieuwe wet geeft meer handen en voeten aan het instrument selectielijst, waartoe ook enkele artikelen uit het Archiefbesluit 1995 nu in de wet zijn geïncorporeerd.
- Duidelijk wordt gemaakt dat er per verantwoordelijk overheidsorgaan meer dan één selectielijst kan bestaan.

- Ook wordt de plicht tot toepassing ervan nadrukkelijk genoemd, wat onder meer betekent dat het vernietigen van documenten op basis van de selectielijst daadwerkelijk moet worden uitgevoerd en niet onbeperkt mag worden uitgesteld of nagelaten.
- Voorts wordt het accent in de selectielijst in tegenstelling tot de formulering in Archiefwet 1995 gelegd op te bewaren i.p.v. te vernietigen documenten.
- Voor de term passende maatregelen wordt hier verwezen naar hetgeen hierboven is opgemerkt onder goede, geordende en toegankelijke staat (art. 3.1, het op waarde schatten van het belang).

Toelichting

Hoe het was	Hoe het wordt
De selectielijsten worden voor de Hoge Colleges van Staat en het Kabinet van de Koning vastgesteld bij KB, op voordracht van de minister van OCW, en in overeenstemming met het overheidsorgaan. Voor de ministeries gebeurt dit door de minister van OCW en de vakminister in kwestie en voor andere overheidsorganen door de minister van OCW.	Een selectielijst wordt vastgesteld door de minister van OCW in overeenstemming met het verantwoordelijke overheidsorgaan.

Toelichting

- De procedure voor vaststelling van de selectielijst wordt in de nieuwe wet vereenvoudigd.
- In alle gevallen wordt de selectielijst vastgesteld door de minister van OCW, in overeenstemming met de archiefvormer die erover gaat. Voor het blijk en bewijs van deze overeenstemming schrijft de nieuwe wet geen vaste vorm voor.
- Als plek van overeenstemming ligt het meest voor de hand het strategisch informatieoverleg (SIO) dat op grond van het Archiefbesluit periodiek plaatsvindt tussen de (rijks)archivaris en de archiefvormer, aangevuld door een onafhankelijk deskundige op het terrein van de relaties tussen overheid en burger.
- De selectielijst wordt net als onder de Archiefwet 1995 gepubliceerd en is op grond van de Awb vatbaar voor bezwaar en beroep.
- Bij het nog te wijzigen Archiefbesluit zal de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (zienswijze) worden geschrapt, maar blijft de Awb-mogelijkheid van bezwaar en beroep bestaan.
- Ook komt er de mogelijkheid van het aanbrengen van kleine wijzigingen in de selectielijst (langer bewaren), zonder dat de vaststellingsprocedure ervan opnieuw hoeft te worden doorlopen (versiebeheer).
- Nadere aanwijzingen voor de archiefselectie worden uitgewerkt in het eveneens te wijzigen Archiefbesluit.

- Overigens gaat de nieuwe selectielijst vanwege het terugbrengen van de overbrengingstermijn (zie hierna onder 4.3/4) eveneens gelden voor 10 jaar. Oude selectielijsten (d.w.z. reeds vastgesteld of in procedure voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet) gaan vallen onder het overgangsrecht (optie voor geldigheid tot het verstrijken van hun 20-jaarstermijn).

Reactie IPO

Dat er per verantwoordelijk overheidsorgaan meer dan één selectielijst kan bestaan is niet nieuw. Dit volgt in de Archiefwet 1995 al uit het feit dat selectielijsten voor ten hoogste 20 jaar vastgesteld kunnen worden. Onze zorg is wel dat er een gebrek aan overzicht ontstaat van welke selectielijsten in werking zijn en voor welke periode. Het is nu al lastig om de juiste selectielijsten te vinden, dus met een groei van selectielijsten wordt dit enkel onduidelijker. We leven in een tijd waar steeds meer aandacht is voor zowel het tijdig vernietigen van privacygevoelige informatie en het openbaar maken voor politiek belangrijke informatie. Juist dan is het voor de maatschappij van belang dat het transparant en eenvoudig vindbaar is welke organisatie welke selectielijst gebruikt of zou moeten gebruiken. Hiermee is het voor eenieder mogelijk een overheidsorganisatie aan te spreken op diens verantwoordelijkheid en het hier al dan niet aan voldoen.

De verwijzing in de laatste bullit naar art. 3.1 is niet correct.

Aspect 'kleine wijzigingen'

Wie mag besluiten tot het aanbrengen van kleine wijzigingen? Het verantwoordelijk overheidsorgaan of de minister van OCW? Het is niet helder voor welke (kleine) wijzigingen van de selectielijst de vaststellingsprocedure niet hoeft te worden doorlopen.

Naar aanleiding hiervan: geef ook opening voor het kunnen aanpassen van bewaartermijnen. Soms wil je zaken met terugwerkende kracht kunnen aanpassen/herstellen. Bied deze mogelijkheid bij het vaststellen van de procedure van selectielijsten. Zeker als (dezelfde) documenten in meerdere processen voorkomen en verschillende bewaartermijnen hebben, moet de mogelijkheid er zijn om maatregelen proportioneel in te zetten op de achterliggende archiveringsdoelen. Het archief van een overheidsorgaan is essentieel voor het afleggen van verantwoording van het handelen van de overheid. Dit is van belang als de overheid wordt aangeklaagd. In een juridische procedure kunnen archiefbescheiden worden gebruikt als bewijs. In een civielrechtelijke procedure is de verjaringstermijn 20 jaar. In het selectiebeleid en in de invulling van de selectielijsten zou dit moeten worden meegenomen bij het bepalen van de bewaar-/vernietigingstermijn. De verjaringstermijnen lopen nu niet synchroon met B/V-termijnen.

Aspect geldigheid

Wij vinden het niet logisch en onwenselijk om de geldigheid van een selectielijst aan de overbrengingstermijn te koppelen en missen de onderbouwing voor dit argument.

Een selectielijst moet worden gewijzigd elke keer als er een wijziging is in de taken van het betreffende overheidsorgaan. Dat heeft niets met overbrenging te maken, maar met het besluitvormingstraject dat aan de wijziging van taken ten grondslag ligt.

In de toelichting op artikel 4.3 alinea Beheerstrategie staat dat de verantwoording van de risicobenadering o.a. in de selectielijst benoemd wordt. Houdt dit dan in dat de selectielijst wel altijd letterlijk gevolgd moet worden en op de toepassing hiervan geen risicobenadering toegestaan is?

Artikel 4.2 Vernietiging

1. Het verantwoordelijke overheidsorgaan treft passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de documenten waarvan de bewaartermijn, bedoeld in artikel 4.1, tweede lid, onderdeel b, is verstreken en die niet ingevolge artikel 4.1, tweede lid, onderdeel c, van vernietiging zijn uitgezonderd, worden vernietigd.
2. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over een door het verantwoordelijke overheidsorgaan op te maken verklaring van de vernietiging.
3. Bij of krachtens algemeen maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop vernietiging plaatsvindt.
4. Onze Minister-president kan regels stellen op grond waarvan in buitengewone omstandigheden kan worden afgeweken van hetgeen in deze wet is bepaald met betrekking tot de vernietiging van documenten.

Reactie IPO

Hoe is de relatie tussen vernietiging en het hergebruik van overheidsinformatie? De Wet hergebruik overheidsinformatie stimuleert het actief openbaar maken van de overheidsinformatie. Hoe verhoudt dit zich tot de verplichting tot vernietiging van archiefbescheiden zoals opgenomen in de Archiefwet? In de situatie waarin actief openbaar gemaakte informatie volgens de selectielijst moet worden vernietigd zorgt dit voor problemen. Burgers rekenen erop dat de openbaar gemaakte informatie beschikbaar blijft. Heeft de overheid na het openbaar maken van informatie niet de verplichting om dit blijvend openbaar te houden? En daarmee blijvend te bewaren?

Artikel 4.2, eerste lid

Zie hiervoor bij art. 3.1: "passend" geeft niet duidelijk weer wat de bedoeling is, "afgewogen" is beter.

Artikel 4.2, vierde lid

Er wordt niet uitgelegd waarom deze bevoegdheid uit artikel 9, tweede lid, van de Archiefwet 1995 is gehandhaafd in een verander(en)d politiek klimaat.

Artikel 4.3 Overbrenging en overbrengingstermijn

1. Het verantwoordelijke overheidsorgaan brengt documenten die ouder zijn dan tien jaar en die op grond van een selectielijst voor blijvende bewaring in aanmerking komen over naar de archiefdienst die met de blijvende bewaring van die documenten is belast.

2. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de overbrenging.

Reactie IPO

Artikel 4.3, eerste lid

De overbrenging is naar een archiefdienst, zoals in de begrippen is gedefinieerd en in de artikelen 5.1 en 5.2 verder is uitgewerkt. De toevoeging 'die met de blijvende bewaring van die documenten is belast' is overbodig.

Artikel 4.4 Afwijking overbrengingstermijn

1. In afwijking van artikel 4.3, eerste lid, kunnen documenten die op grond van een selectielijst voor blijvende bewaring in aanmerking komen met toestemming van de beheerder eerder dan na tien jaar worden overgebracht. Een onthouding van toestemming kan door degene aan wie de beheerder onmiddellijk ondergeschikt is, worden herzien.
2. Indien documenten na de termijn, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, nog veelvuldig door een overheidsorgaan worden gebruikt of geraadpleegd, kan het verantwoordelijke overheidsorgaan de overbrenging opschorten met machtiging van:
 - a. gedeputeerde staten; of
 - b. Onze Minister, indien het documenten betreft die naar het Nationaal Archief worden overgebracht of waarvoor gedeputeerde staten het verantwoordelijke overheidsorgaan is.
3. Een machtiging wordt verleend voor een periode van ten hoogste tien jaar. Een verleende machtiging kan eenmaal worden verlengd met een periode van ten hoogste tien jaar.
4. Aan een machtiging kunnen voorwaarden worden verbonden.

Toelichting

Hoe het was	Hoe het wordt
De zorgdrager brengt (te bewaren) archiefbescheiden die ouder dan zijn dan 20 jaar over naar een archiefbewaarplaats.	Het verantwoordelijk overheidsorgaan brengt (te bewaren) documenten die ouder zijn dan 10 jaar over naar een archiefdienst of depot

Toelichting

- Een van de meer in het oog springende wijzigingen in de nieuwe wet is het terugbrengen van de overbrengingstermijn van 20 naar 10 jaar.
- De maatregel is met name ingegeven door het belang van de digitale duurzaamheid, de toegankelijkheid van de overheidsinformatie, de openbaarheid en het cultureel ergoed.

- Net als onder de Archiefwet 1995 maakt de archiefvormer in de nieuwe situatie over de overbrenging afspraken met de beheerder van het archief en wordt er een verklaring van overbrenging opgesteld. Ook mag er eerder dan na 10 jaar worden overgedragen, indien de archiefvormer en beheerder hierover gezamenlijk tot overeenstemming komen.

Reactie IPO

- Is hier met beheerder van het archief, de beheerder van de archiefdienst bedoeld?
- En is in de tweede zin het proces van overbrengen bedoeld?

Artikel 4.5 Ontheffing overbrengingsverplichting

1. Een verantwoordelijk overheidsorgaan kan ontheffing worden verleend van de verplichting om documenten naar een archiefdienst over te brengen. Een ontheffing kan worden verleend door:

- a. gedeputeerde staten; of
- b. Onze Minister, indien het documenten betreft die naar het Nationaal Archief worden overgebracht of waarvoor gedeputeerde staten het verantwoordelijke overheidsorgaan is.

2. Een ontheffing kan alleen worden verleend, indien:

- a. de documenten deel uitmaken van een omvangrijke en samenhangende collectie;
- b. overbrenging van de documenten naar het oordeel van gedeputeerde staten, onderscheidenlijk Onze Minister ernstig afbreuk zou doen aan de integriteit van de collectie, dan wel aan de uitvoering van de wettelijke taak van het betreffende overheidsorgaan; en
- c. het verantwoordelijke overheidsorgaan de documenten in goede, geordende en toegankelijke staat heeft gebracht en adequate voorzieningen heeft getroffen voor de blijvende bewaring en beschikbaarstelling van de documenten.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de procedure voor het aanvragen van een ontheffing.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de door het verantwoordelijk overheidsorgaan te treffen adequate voorzieningen.

Hoe het was	Hoe het wordt
-	Voor bepaalde documenten kan de minister van OCW (decentraal: GS) ontheffing verlenen van overbrenging naar het Nationaal Archief (resp. decentrale archiefdienst). Aan deze ontheffing is een aantal specifieke voorwaarden verbonden, waaronder een aangetoond belang dat de datacollectie als geheel in tact blijft hetzij dat overbrenging afbreuk zou doen aan de taakuitoefening van het desbetreffende overheidsorgaan.

Toelichting

- Deze ontheffingsmogelijkheid bestond niet eerder en is vooral te zien tegen de achtergrond van de digitalisering en het aanleggen en ontstaan van omvangrijke databestanden bij overheidsorganisaties die deze nodig blijven hebben voor hun taakuitoefening.
- Voorbeelden zijn voor het Rijk KOOP (officiële bekendmakingen), het Kadaster, CBS (statistieken) en KNMI.
- Ontheffing kan alleen worden verleend, indien kan worden aangetoond dat de documenten of data zich bevinden in goede, geordende en toegankelijke staat. Ook in deze gevallen dienen archieven voor het publiek toegankelijk te zijn op een wijze die in essentie niet afwijkt van de situatie, wanneer zij wel zouden zijn overgedragen. De toezichthouder kan hier toezicht op uitoefenen.
- Regels voor de ontheffingsprocedure zullen worden uitgewerkt bij Amvb.

Reactie IPO

Het is niet duidelijk wat er exact verstaan wordt onder 'ontheffing'. Hier moet een duidelijke definitie van komen, zeker om er goed toezicht op te kunnen houden. Daarnaast wordt er over de ontheffing vrij gemakkelijk gedaan. Hoe kunnen zorgdragers of verantwoordelijke overheidsinstanties de toegankelijkheid garanderen van deze 'documenten' (datacollecties)?

Bij de voorwaarden in het tweede lid van artikel 4.5 wordt een heldere verklaring gegeven wanneer deze ontheffing relevant is: als overbrenging inbreuk zou doen aan de integriteit van de gegevensverzameling. Overigens wordt het nu gekoppeld aan een beperkt aantal overheidsorganisaties op landelijk niveau. Wij kunnen ons voorstellen dat integriteit van gegevensverzamelingen die niet mogen worden aangetast ook op decentraal niveau spelen. Te denken aan grootschalig en meerjarig onderzoek of andere basisregistraties bij gemeenten en provincies. De voorbeelden voor dergelijke collecties bij decentrale overheden ontbreken.

Wat wordt in dit kader bedoeld met datacollectie?

Dit 'bewaren bij de bron' wordt aangeduid als nieuwe ontheffingsmogelijkheid. Waarin is dit anders dan in de eerdergenoemde situatie dat bij overbrenging niet altijd sprake hoeft te zijn van fysieke verplaatsing (o.a. genoemd in 4.5)?

Bij onderdeel c wordt als voorwaarde genoemd dat het verantwoordelijke overheidsorgaan de documenten in goede, geordende en toegankelijke staat heeft gebracht en adequate voorzieningen heeft getroffen voor de blijvende bewaring en beschikbaarstelling van de documenten. Wij gaan ervan uit dat deze eisen ook gelden voor de decentrale archiefdiensten.

Hoofdstuk 5. Archiefdiensten en archivariissen

Artikel 5.1 Het Nationaal Archief

1. Er is een Nationaal Archief, dat ressorteert onder Onze Minister.
2. Het Nationaal Archief is belast met de bewaring en beschikbaarstelling van blijvend te bewaren documenten:
 - a. van overheidsorganen van de Staat;
 - b. van overheidsorganen als bedoeld in artikel 2.3, waarvoor Onze Minister na overbrenging het verantwoordelijke overheidsorgaan is; en
 - c. van overheidsorganen als bedoeld in de artikelen 2.4 en 2.5.
3. Het Nationaal Archief heeft een algemene rijksarchivaris, die verantwoordelijk is voor het beheer van de documenten die blijvend door het Nationaal Archief worden bewaard.
4. Onze Minister kan het Nationaal Archief bij ministeriële regeling aanvullende taken opdragen.

Reactie IPO

Artikel 5.1 lid 2b en 2c: betekent dit dat het Nationaal Archief *voor alle betreffende overheidsorganen in Nederland* wordt belast met bewaring en beschikbaarstelling van blijvend te bewaren documenten?

De vraag is of het onderscheid duidelijk is tussen de bewaring en beschikbaarstelling van documenten door het Nationaal Archief en het beheer van die documenten door de algemene rijksarchivaris. De laatste is immers volgens de terminologie "beheerder". Is het Nationaal Archief een voorziening waarin het beheer door de algemene rijksarchivaris kan plaatsvinden maar bijvoorbeeld ook door de provinciearchivaris van Zuid-Holland, die beheerder is van de overgedragen provinciale documenten? Daarbij bedoelt de Archiefwet met beheer immers niet het beheer van *alle* te bewaren documenten, maar slechts van documenten die zijn overgebracht (artikel 4.3 tot en met 4.5).

Artikel 5.2 Decentrale archiefdiensten

1. Gedeputeerde staten, het college van burgemeester en wethouders en het dagelijks bestuur van een waterschap voorzien in een decentrale archiefdienst die is belast met de bewaring en beschikbaarstelling van:
 - a. de blijvend te bewaren documenten van de overheidsorganen van de provincie, de gemeente, onderscheidenlijk het waterschap; en
 - b. de blijvend te bewaren documenten van overheidsorganen als bedoeld in artikel 2.3, waarvoor gedeputeerde staten, het college van burgemeester en wethouders, onderscheidenlijk het dagelijks bestuur van het waterschap na overbrenging het verantwoordelijke overheidsorgaan is.
2. Elke decentrale archiefdienst heeft een archivaris, die verantwoordelijk is voor het beheer van de documenten die blijvend door de dienst worden bewaard.

Toelichting

- De Archiefwet 1995 voorzag nog in 11 provinciale rijksarchieven (het rijksarchief van Zuid-Holland is onderdeel van het Nationaal Archief). Sinds de jaren '90 van de vorige eeuw zijn deze alle opgegaan in de Regionale Historische Centra (RHC's), waarin het Rijk samenwerkt met gemeenten, provincies en waterschappen. Deze samenwerking in de RHC's is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR).
- Door de digitalisering is het wettelijk verankeren van verschillende regionale rijksarchieven niet meer nodig. Digitaal rijksarchief, waarvoor de minister van OCW verantwoordelijk is, wordt uiteindelijk ondergebracht bij één digitaal archief, het Nationaal Archief. Voor de overgangperiode worden met de betrokken instanties afspraken gemaakt.
- Voor het beheren en het ontsluiten van de papieren rijkscollecties in de bestaande RHC's komt een grondslag in de nieuwe Archiefwet, zodat de continuïteit hiervan van rijkswege op langere termijn gewaarborgd is.

Reactie IPO

Het rijksarchief van Zuid-Holland is sinds 2012 geen onderdeel van het Nationaal Archief, waar het de provinciale archiefbescheiden van na 1811 aangaat; daarvoor is Gedeputeerde Staten (weer) zorgdrager geworden en heeft daartoe een provinciearchivaris benoemd. Wel is het Nationaal Archief als provinciale archiefbewaarplaats aangewezen. Moet of kan GS van Zuid-Holland onder de werking van de nieuwe Archiefwet het Nationaal Archief als decentrale archiefdienst aanwijzen?

In Nederland bestaan momenteel verschillende soorten archiefdiensten. Sommige zijn ingericht als gemeenschappelijke regeling, terwijl anderen onderdeel van een gemeentelijke organisatie zijn of weer een andere bestuursvorm kennen. Hoe moet een dergelijke archiefdienst worden ingericht of zijn de decentrale overheden daar vrij in? Een verantwoordelijk overheidsorgaan kan immers ook zelf een 'archiefdienst' zijn? Het kan immers ook zijn eigen depot beheren.

Daarbij speelt dat er nog veel overheidsorganen zijn die geen aparte organisatie kennen in de termen van wat hier een decentrale archiefdienst heet. Het is onduidelijk in de wet of dit zo kan blijven of dat deze organen een decentrale archiefdienst moeten inrichten. Een overgangstermijn of redelijke termijn om dit in te richten is noodzakelijk.

Ten aanzien van de nog in de Archiefwet op te nemen grondslag voor het beheer van de papieren rijkscollecties in de nog bestaande RHC's verzoeken wij de minister daarbij ook de verantwoordelijkheden van het rijk en andere deelnemers in de op te heffen RHC's vast te leggen.

Artikel 5.3 Aanwijzing algemene rijksarchivaris en archivaris

1. De algemene rijksarchivaris wordt aangewezen door Onze Minister, gehoord het gevoelen van de ministerraad.
2. Een archivaris wordt aangewezen door gedeputeerde staten, het college van burgemeester en wethouders, of het bestuur van een waterschap.

3. Een aanwijzing eindigt van rechtswege met ingang van de datum dat de uitoefening van de functie van algemene rijksarchivaris, onderscheidenlijk archivaris geen onderdeel meer uitmaakt van de werkzaamheden van de betreffende ambtenaar.

4. De algemene rijksarchivaris of een archivaris wordt aangewezen op grond van zijn professionele kwaliteiten, in het bijzonder zijn deskundigheid op het gebied van de wetgeving en de praktijk inzake archivalieken, alsmede zijn vermogen de taken te vervullen die voortvloeien uit het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Reactie IPO

De opsomming uit artikel 5.3, tweede lid kan worden vervangen door te bepalen dat een archivaris wordt aangewezen door een in artikel 2.2 bedoeld verantwoordelijk overheidsorgaan.

Vloeit uit de artikelen 5.2 en 5.3 voort dat de archivaris die ingevolge artikel 5.2 tweede lid wordt aangewezen door bijvoorbeeld gedeputeerde staten in dienst komt van de in de door GS voorziene archiefdienst of in provinciale dienst kan blijven? Dit kan tot gevolg hebben dat de provinciearchivarissen die nu bij de provincies zelf werken in dienst komen van de archiefdiensten. In het geval van de provincie Zuid-Holland zou de provinciearchivaris werkzaam worden bij de door GS aangewezen decentrale archiefdienst, in casu het Nationaal Archief. Daaruit volgt ook dat het Nationaal Archief zo ook een decentrale archiefdienst zou zijn.

Is het onder de nieuwe Archiefwet nog steeds mogelijk dat meerdere gemeenten één en dezelfde persoon als hun archivaris kunnen aanwijzen (als archivaris van hun decentrale archiefdienst art. 5.2 lid 2) en deze persoon ook als waterschaps- en provinciearchivaris kan optreden?

Toelichting op artikel 5.3

- Het diplomavereiste dat de Archiefwet 1995 stelde komt in de nieuwe Archiefwet te vervallen. Achtergrond is dat kennis weliswaar belangrijk is, maar een succesvol functioneren al lang niet meer afhankelijk is van het diploma. Het informatievak is sinds de digitalisering sterk in beweging geraakt en binnen de wereld van informatiebeheer en ICT zijn er veel nieuwe functies ontstaan waartoe de archivaris zich dient te verhouden.
- Gelet op het belang van goed informatiebeheer komt in de nieuwe wet de alternatieve route van de secretaris in de rol van archivaris te vervallen. In zekere zin is deze verplichte aanstelling te vergelijken met een andere verplichte aanstelling onder de AVG, de functionaris gegevensbescherming (FG).
- Het is aan het decentrale bestuur om te beoordelen of een kandidaat geschikt is voor de functie. De wet geeft hiervoor een aantal handvatten, zie ook hierna.

Hoe het was	Hoe het wordt
Er worden regels gesteld met betrekking tot de opleiding en de diploma's in de archivistiek.	De archivaris wordt benoemd op grond van zijn professionele kwaliteiten, zijn deskundigheid op het terrein van de wetgeving en de praktijk van de archivistiek en het informatiebeheer.

- De voorschriften ten aanzien van het verkrijgen van het diploma en het aanwijzen van de opleiding, zoals uitgewerkt in het Archiefbesluit 1995, komen in de nieuwe wet te vervallen.
- De nieuwe Archiefwet stelt, dat een archivaris voldoende toegerust dient te zijn voor het uitoefenen van zijn functie en geeft hiervoor de belangrijkste criteria.
- Deze criteria dienen in de praktijk verder uitgewerkt te worden in overleg tussen de opleidingen en vertegenwoordigers van professie en branche, al dan niet te verbinden aan een vorm van (vrijwillige) certificering. De wet zelf stelt hier geen nadere eisen.

Reactie IPO

Het verplicht stellen van een archivaris is een goede ontwikkeling in deze wet. Voor het vervallen van de diplomavereiste van de archivaris in de wet moet echter wel voldoende ervaring en aantoonbare certificering in de plaats komen. Dit moeten opleidingen en vertegenwoordigers van professie en branche samen gaan regelen en daar al dan niet een vorm van certificering aan verbinden.

De wet zelf stelt hieraan geen nadere eisen en dat is naar onze mening een gemiste kans. Juist de kaders voor deskundigheids- en certificeringseisen en de wijze van certificering en behoud van kennis en vakmanschap zou door de wetgever in een uitvoeringsregeling geboden moeten worden. Vergelijk dit met andere beroepsgroepen die met certificering werken. Zo zijn de Functionarissen gegevensbescherming van overheden certificering aan het voorbereiden.

Het niet stellen van een diploma of certificeringseis kan leiden tot een kennisdrain als het gaat om archivering. Dit wordt vergroot met de verplichting tot het aanstellen van een archivaris voor elke decentrale overheid. Het vak van archivaris wordt dan een ondergeschoven kindje en het zal afdoen aan de kwaliteit en toegankelijkheid van informatie binnen gemeenten en andere overheidsinstellingen. Ook zal het vervallen van de diploma's de positie van de archivaris binnen de organisatie niet versterken. Iemand die te weinig kennis van zaken heeft kan zich niet midden in de organisatie opstellen om het informatieproces vanaf begin tot eind te begeleiden en een degelijke informatiehuishouding op poten te zetten.

Ook bieden de bepalingen rond dit artikel geen aanknopingspunt voor de handhaving door de toezichthouder als een aangewezen archivaris naar beoordeling van bijvoorbeeld het interbestuurlijk toezicht niet over de vereiste deskundigheid beschikt.

Hoofdstuk 6. Openbaarheid en beperkt openbaar archief

Artikel 6.1 Openbaarheid

1. Na overbrenging zijn documenten openbaar.
2. Het is eenieder toegestaan op verzoek overgebrachte documenten kosteloos te raadplegen en daarvan kopieën, afschriften, uittreksels of bewerkingen te maken.
3. Voor het doen maken van kopieën, afschriften, uittreksels of bewerkingen van overgebrachte documenten kan volgens door het verantwoordelijke overheidsorgaan te stellen regels een vergoeding worden gevraagd.
4. Op de vergoeding is artikel 9, eerste en vierde lid, van de Wet hergebruik van overheidsinformatie van overeenkomstige toepassing.

Reactie IPO

Artikel 6.1 lid 2: de optie van het maken van foto's ontbreekt. Mensen maken bij raadpleging op de studiezaal vooral foto's of scans van documenten of wordt dat onder het maken van een kopie verstaan? Is het daarbij ook mogelijk dat burgers openbare documenten om niet kunnen downloaden indien digitaal beschikbaar?

Artikel 6.2 Openbaarheidsbeperking

1. Het verantwoordelijke overheidsorgaan beperkt de openbaarheid van documenten bij de overbrenging, indien zij informatie bevatten die:
 - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b. de nationale veiligheid zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld; of
 - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verantwoordelijke overheidsorgaan beperkt de openbaarheid van documenten bij de overbrenging voorts, indien het belang van de openbaarheid van de in de documenten opgenomen informatie niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de betrekkingen van Nederland met andere landen en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door of vanwege bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de persoon of organisatie waarop de gegevens betrekking hebben erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de gegevens; of
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel derden.

3. Het verantwoordelijke overheidsorgaan beperkt de openbaarheid van documenten die milieu-informatie bevatten voorts, voor zover het belang van de openbaarheid van die informatie niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft; of
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het derde lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voor zover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieuinformatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Voor zover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Reactie IPO

Betreft dit artikel de openbaarheidsbeperking van documenten in het geval van overbrenging of is de werking breder? Artikel 6, 1^e en 2^e lid gaan namelijk over openbaarheidsbeperking bij overbrenging, maar vanaf lid 3 lijkt het niet meer te gaan over over te brengen documenten.

Artikel 6.2 lid 7 verwijst ook naar het zevende lid maar deze tekst staat zelf in het zevende lid. Lijkt ons onjuist.

Reactie op de toelichting (pagina 59)

Met de verwijzing naar paragraaf 4.8 zal waarschijnlijk paragraaf 2.8 zijn bedoeld.

In de toelichting wordt het begrip beheerder gebruikt terwijl daar in de begripsbepaling archivaris of algemene rijksarchivaris mee wordt bedoeld. Ook elders in de wettekst en toelichting worden begrippen door elkaar gebruikt.

Artikel 6.6 Opheffing openbaarheidsbeperking

1. Het verantwoordelijke overheidsorgaan kan besluiten tot opheffing van de opdocumenten rustende openbaarheidsbeperkingen, indien de beperkingsgronden, bedoeld in artikel 6.2, zich niet langer tegen openbaarmaking verzetten.
2. Indien het gaat om documenten waarvoor Onze Minister ingevolge artikel 2.7, eerste lid, het verantwoordelijke overheidsorgaan is, kan hij enkel tot opheffing besluiten, gehoord het verantwoordelijke overheidsorgaan dat de documenten heeft overgebracht.

Reactie IPO

Is het in Artikel 6.6, eerste lid (en artikel 7.2, eerste lid) niet beter te spreken over het *'niet langer van toepassing zijn van de beperkingsgronden, als bedoeld in artikel 6.2'*

Hoofdstuk 7. Toegang tot overgebracht archief

Artikel 7.1 Toegang openbare documenten

1. De beheerder verleent eenieder op verzoek toegang tot openbare documenten voor raadpleging of gebruik.
2. De beheerder kan weigeren toegang te verlenen tot openbare documenten, indien:
 - a. de toestand van de documenten zich daar naar zijn oordeel tegen verzet; of
 - b. de documenten niet veilig aan de verzoeker kunnen worden toevertrouwd.
3. Indien de aard of de mate van raadpleging of gebruik van documenten een ernstige bedreiging vormt voor hun toestand, kan de beheerder een verzoeker toegang verlenen tot kopieën van die documenten.
4. Gebruik als bedoeld in het eerste lid omvat mede hergebruik als bedoeld in de Richtlijn (EG) nr. 2003/98 van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake het hergebruik van overheidsinformatie (PbEG 2003, L 345).
5. Het verlenen van toegang vindt plaats overeenkomstig de artikelen 5 en 6 van de Wet hergebruik van overheidsinformatie.

Reactie IPO

Hoe staat het ministerie tegenover de afweging van de belangen van openbaarheid versus overbrenging? Voor bezoekers van archiefbewaarplaatsen, die archieven raadplegen voor verschillende doeleinden zoals onderzoek, leidt verkorting van de overbrenging ertoe dat blijvend te bewaren overheidsinformatie eerder toegankelijk is onder het openbaarheidsregime van de Archiefwet. Hierbij speelt wel mee dat bij eerder overbrengen voor bepaalde informatie een grotere behoefte zal bestaan om de openbaarheid nog gedurende een bepaalde periode te beperken. Dit betekent dat niet alle informatie direct voor alle gebruikers toegankelijk zal zijn. Er staat zodoende spanning tussen het moment van overbrengen en de periode van vertrouwelijkheid. Als je eerder overbrengt dan moet je aan de kant van het depot meer regelen op het gebied het borgen van vertrouwelijkheid.

De vraag is of die inspanning beter aan de kant van de archiefdienst of aan de kant van het verantwoordelijk overheidsorgaan (eigen informatiehuishouding) kan plaatsvinden. Op het moment dat de archiefdienst voor meerdere verantwoordelijke overheidsorganen het depot opbouwt kan daar eenvoudiger kennis worden opgebouwd. Aan de andere kant is bij het verantwoordelijk overheidsorgaan meer kennis aanwezig welke informatie als vertrouwelijk moet worden aangemerkt. Dit vraagt om een doordachte inrichting anders gaat dit veel werk vragen. Doel zou moeten zijn om zoveel mogelijk informatie vanuit een doordachte inrichting actief openbaar maken.

Hoe staat de wetgever verder tegenover het in een beveiligde omgeving toegang verschaffen tot informatie via internet in plaats van het beschikbaar stellen in de studiezaal? We zien graag een uitspraak of burgers of ambtenaren vanuit huis of kantoor informatie kunnen raadplegen ook al bevatten deze archiefdocumenten persoonsgegevens. De techniek is er namelijk om niet te kunnen downloaden en te harvesten.

Hoofdstuk 8. Bijzondere bepalingen beheer overgebracht archief

Artikel 8.1 Vervreemding door Onze Minister na overbrenging

1. Onze Minister kan overgebrachte documenten waarvoor hij ingevolge artikel 2.7, eerste lid, het verantwoordelijke overheidsorgaan is, slechts vervreemden na machtiging van het verantwoordelijke overheidsorgaan dat de documenten heeft overgebracht.
2. Een machtiging is niet vereist, indien de vervreemding geschiedt ter uitvoering van een in enige wet neergelegd voorschrift.

Artikel 8.2 Vernietiging na overbrenging

Onze Minister kan overgebrachte documenten waarvoor hij ingevolge artikel 2.7, eerste lid, het verantwoordelijke overheidsorgaan is, slechts vernietigen na machtiging van het verantwoordelijke overheidsorgaan dat de documenten heeft overgebracht.

Artikel 8.3 Afschriften van een authentieke akte

De beheerder kan afschriften afgeven van bij de archiefdienst berustende authentieke akten.

Artikel 8.4 Het opnemen van bescheiden door een archiefdienst

1. Onze Minister of een verantwoordelijk overheidsorgaan als bedoeld in artikel 2.3 is bevoegd om met het oog op de waarden, bedoeld in artikel 1.3, bescheiden die daartoe door een rechtspersoon of natuurlijke persoon beschikbaar worden gesteld voor blijvende bewaring te doen opnemen door het Nationaal Archief, onderscheidenlijk de door hem aangewezen decentrale archiefdienst. Onze Minister of het verantwoordelijke overheidsorgaan kan daartoe met de betreffende persoon een overeenkomst sluiten.
2. Op de ingevolge het eerste lid door een archiefdienst opgenomen documenten is artikel 6.1 van overeenkomstige toepassing.
3. Bij het opnemen van bescheiden kan Onze Minister of het verantwoordelijke overheidsorgaan besluiten de openbaarheid van de bescheiden voor bepaalde tijd te beperken. Indien de overeenkomst daartoe aanleiding geeft, kunnen daarbij bijzondere voorwaarden worden vastgesteld waaronder tot de bescheiden toegang kan worden verleend of waaronder uit de bescheiden informatie in andere vorm kan worden verstrekt.

Reactie IPO

In hoofdstuk 8 ontbreken in de artikelen 8.1, 8.2 en 8.4 de decentrale archiefdiensten. In artikel 8.1 is de vervreemding na overbrenging en in 8.2 de vernietiging na overbrenging wel bepaald voor die bescheiden waar de minister conform artikel 2.7 voor verantwoordelijk is maar onduidelijk is hoe de vervreemding en vernietiging van documenten na overbrenging geregeld moet worden waar de minister niet verantwoordelijk voor is, maar bijvoorbeeld gedeputeerde staten?

Dit kan twee dingen betekenen:

- vervreemding en vernietiging van 'overgebrachte documenten' door andere organen dan Onze Minister behoeven geen nadere voorziening, óf;
- vervreemding en vernietiging van 'overgebrachte documenten' door andere organen dan waar Onze Minister voor verantwoordelijk is, is eenvoudigweg niet mogelijk.

Artikel 8.4, eerste lid geeft alleen de Minister en *verantwoordelijke overheden uit artikel 2.3* de mogelijkheid tot het opnemen van "bescheiden". Het is vast de bedoeling om aan te sluiten op de artikelen 5.1 en 5.2 en zijn de verantwoordelijke overheden **uit artikel 2.2** bedoeld.

Hoofdstuk 9. Toezicht en handhaving

Artikel 9.3 Toezicht decentrale overheden

1. De archivaris van de door gedeputeerde staten, het college van burgemeester en wethouders of het dagelijks bestuur van een waterschap aangewezen archiefdienst is belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet door de overheidsorganen van de provincie, de gemeente, onderscheidenlijk het waterschap.
2. Over het toezicht door de archivaris wordt door provinciale staten, de gemeenteraad, onderscheidenlijk het bestuur van het waterschap een verordening vastgesteld. In de verordening wordt in ieder geval een regeling opgenomen over de periodieke verslaglegging door gedeputeerde staten, het college van burgemeester en wethouders, of het dagelijks bestuur over het toezicht aan provinciale staten, de gemeenteraad, onderscheidenlijk het bestuur van het waterschap.

Toelichting

- Het toezicht strekte zich onder de Archiefwet 1995 niet verder uit dan tot de archieven, voorzover niet overgebracht naar de archiefbewaarplaats. Op overgebracht archief was geen wettelijk toezicht.
- De nieuwe Archiefwet breidt het toezicht uit tot de overgebrachte documenten.
- Aanleiding voor deze uitbreiding vormt de digitalisering en het ontstaan van digitale archiefbewaarcentra of depots. Het nalevingstoezicht richt zich op de hele informatiecycclus, zowel voor als na overbrenging, en dient zo de duurzame toegankelijkheid van informatie.
- De archivaris doet verslag van het toezicht. GS, College resp. het (dagelijks) Bestuur zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van het verslag over het toezicht aan Staten, Raad of (algemeen) Bestuur. Uiteraard zijn er naast dit wettelijk verplichte verslag nog andere instrumenten bij het toezicht denkbaar, zoals externe rapportages, reviews of visitaties.

Reactie IPO

In dit artikel wordt te veel herhaald in de formuleringen, terwijl eenvoudig kan worden verwezen naar eerdere artikelen. Zo blijkt uit artikel 2.2 aan wie moet worden gerapporteerd, in lijn met de opzet van duaal bestuur.

Om te voorkomen dat de archivaris toezicht moet houden op zijn eigen beheer van overgebrachte archiefdocumenten zou ook een andere invulling mogelijk moeten zijn.

Toezicht op overgebrachte archieven

De toelichting schrijft dat er nu op overgebrachte archieven in de archiefbewaarplaats geen toezicht wordt uitgeoefend, maar dat is slechts ten dele waar. De archivaris moet als beheerder van de archiefbewaarplaats wel verantwoording afleggen aan de zorgdrager en verslag uitbrengen over de goede, geordende en toegankelijke staat van de overgebrachte archieven. In het kader van het Interbestuurlijk toezicht (op basis van de Wet Revitalisering Generiek Toezicht) door de provincies rapporteren gemeenten ook over hun archiefbewaarplaatsen en e-depots en hebben provincies dus toezicht hierop.

Het archiefwettelijk toezicht wordt nu dus uitgebreid tot de overgebrachte documenten, waarbij de vraag is wie dit toezicht gaat uitoefenen? De archivaris op grond van de Archiefwet of de interbestuurlijk toezichthouder op grond van de wet RGT?

Als de archivaris is belast met toezicht op de naleving van de bepalingen in de archiefwet moet hij ook toezicht houden op zichzelf als verantwoordelijke voor het beheer van documenten door de archiefdienst. Is het handig om dit op deze wijze in te richten?

Moet de archivaris op grond van artikel 9.3 lid 1 in dienst zijn/komen van een archiefdienst? Of kan een provinciearchivaris het werk vanuit het provinciehuis blijven doen, zoals nu bij meerdere provincies het geval is?

Bijlage 3. Reactie IPO op Rapport Uitvoeringstoets gewijzigde archiefwet voor provincies en waterschappen

Algemeen

Anderssen Elffers Felix (AEF) heeft in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen onderzoek gedaan naar de gevolgen van de invoering van de Archiefwet. Het Rapport Uitvoeringstoets gewijzigde archiefwet voor provincies en waterschappen [REDACTED] [REDACTED] is op 3 maart 2020 verschenen. Hierin geeft AEF antwoord op de aan het begin van het onderzoek gestelde vragen en komt tot enkele conclusies en aanbevelingen.

Reactie IPO

Wij onderschrijven de conclusies van AEF dat de gewijzigde Archiefwet in grote lijnen is uit te voeren, geen grote veranderingen in de werkprocessen veroorzaakt en de veranderingen van uitvoeringskosten beperkt zullen zijn.

Wel benadrukken wij hierbij dat hiervoor wel enkele belangrijke randvoorwaarden gelden. Zo moet de transitie naar een digitale archiefsector worden voortgezet, waarbij archiefvormers papierloos werken en archiefdiensten adequate e-depot beschikbaar hebben. Ook is een goede inrichting van 'archiving by design' randvoorwaardelijk voor de goede uitvoering.

De nieuwe taak die provincies krijgen om ontheffing te verlenen voor 'het bewaren bij de bron' vraagt aandacht, omdat het onzeker is hoeveel werk deze taak met zich mee gaat brengen. Als de wet in 2021 ingaat zal er weinig tijd meer zijn om de uitvoering goed voor te bereiden.

De in het rapport opgenomen aanbevelingen zijn gericht aan zowel de provincies en waterschappen als aan het Rijk. De inhoud van deze aanbevelingen onderschrijven wij eveneens.